



NACZELNA IZBA PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

Main Chamber of Nurses and Midwives

NRPiP/XVII/RM/15/07

Warszawa, 18 stycznia 2007 r.

Pan

Waldemar Błasik
Arkadiusz Wójcik
Mirosław Magiela
Bogdan Michalak
Barbara Bonczak

Szanowni Państwo,

W odpowiedzi na pismo, dotyczące określenia uprawnień pielęgniarki systemu, uprzejmie informuję.

Na podstawie Art. 36. 1 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410) zespoły ratownictwa medycznego dzielą się na:

- 1) zespoły specjalistyczne, w skład których wchodzi co najmniej trzy osoby uprawnione do wykonywania medycznych czynności ratunkowych, w tym lekarz systemu oraz **pielęgniarka systemu** lub ratownik medyczny;
- 2) zespoły podstawowe, w skład których wchodzi co najmniej dwie osoby uprawnione do wykonywania medycznych czynności ratunkowych, w tym **pielęgniarka systemu** lub ratownik medyczny.

Z powyższych regulacji nie wynika jednoznacznie (tak jak Państwo sądzą), że pielęgniarka, bez udziału lekarza, będzie zobowiązana do podejmowania medycznych czynności ratowniczych, w tym również samodzielnego podawania leków, bez zlecenia lekarza zespołu. Proszę o zwrócenie uwagi na brzmienie art. 41 ust. 1 – 3 cyt. ustawy, które także nie potwierdza obawy zawartej w Państwa piśmie, ponieważ:

- ust. 1. Akcją prowadzenia medycznych czynności ratunkowych kieruje wyznaczony przez dyspozytora medycznego kierujący.
- ust. 2. Podczas prowadzenia medycznych czynności ratunkowych kierujący pozostaje w kontakcie z dyspozytorem medycznym.
- ust. 3. Kierujący może zasięgnąć opinii lekarza wskazanego przez dyspozytora medycznego.

Należy również wskazać na aktualnie przyjęte dokumenty Narodowego Funduszu Zdrowia - Zarządzenie Nr 98/2006 z dnia 27 października 2006 r. Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia w sprawie przyjęcia "Szczegółowych materiałów informacyjnych o przedmiocie postępowania w sprawie zawarcia umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej oraz o realizacji i finansowaniu umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju: pomoc doraźna i transport sanitarny, w których wymienione są wymagania dla zespołów ratownictwa medycznego (skład zespołów, kwalifikacje osób wchodzących w skład zespołów). Załącznik nr 3 zarządzenia stanowi:

Wymagania dla zespołów ratownictwa medycznego

Wymagania dotyczące składu zespołów ratownictwa medycznego oraz kwalifikacji osób uprawnionych do wykonywania medycznych czynności ratunkowych.

Zespoły R

„wymagany skład Zespołu” co najmniej 3 osoby uprawnione do wykonywania medycznych czynności ratunkowych, w tym lekarz systemu **oraz** pielęgniarka systemu lub ratownik medyczny

- lekarz, posiadający tytuł specjalisty lub specjalizujący się w dziedzinie medycyny ratunkowej lub posiadający specjalizacje lub tytuł specjalisty w dziedzinie: anestezjologii i intensywnej terapii, chorób wewnętrznych, chirurgii ogólnej, chirurgii dziecięcej, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, ortopedii i traumatologii lub pediatrii.

- pielęgniarka, posiadająca tytuł specjalisty lub specjalizująca się w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego, anestezjologii i intensywnej opieki, chirurgii, kardiologii, pediatrii, a także pielęgniarka posiadająca ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego, anestezjologii i intensywnej opieki, chirurgii, kardiologii, pediatrii oraz posiadająca co najmniej 3 letni staż pracy w oddziałach tych specjalności, oddziałach pomocy doraźnej, izbach przyjęć lub pogotowiu ratunkowym,
lub

- ratownik medyczny

Zespół W

„wymagany skład Zespołu – co najmniej 2 osoby uprawnione do wykonywania medycznych czynności ratunkowych”

- lekarz, posiadający tytuł specjalisty lub specjalizujący się w dziedzinie medycyny ratunkowej lub posiadający specjalizacje lub tytuł specjalisty w dziedzinie: anestezjologii i intensywnej terapii, chorób wewnętrznych, chirurgii ogólnej, chirurgii dziecięcej, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, ortopedii i traumatologii lub pediatrii.

- pielęgniarka, posiadająca tytuł specjalisty lub specjalizująca się w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego, anestezjologii i intensywnej opieki, chirurgii, kardiologii, pediatrii, a także pielęgniarka posiadająca ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego, anestezjologii i intensywnej opieki, chirurgii, kardiologii, pediatrii oraz posiadająca co najmniej 3 letni staż pracy w oddziałach tych specjalności, oddziałach pomocy doraźnej, izbach przyjęć lub pogotowiu ratunkowym.

Zespół N

„wymagany skład Zespołu – zespół działający w składzie co najmniej 3-osobowym

- lekarz, specjalista w zakresie anestezjologii i intensywnej terapii lub neonatologii lub lekarz w trakcie specjalizacji w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii lub neonatologii mający przynajmniej dwuletni staż pracy w oddziale intensywnej terapii lub neonatologii lub specjalista pediatra mający przynajmniej roczny staż pracy w Oddziale Intensywnej Terapii Noworodków (OITN).

- pielęgniarka posiadająca specjalizację w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki oraz posiadająca co najmniej dwuletni staż pracy w OITN lub oddziale patologii noworodka lub pielęgniarka mająca co najmniej dwuletnie doświadczenie w pracy w OITN lub oddziale patologii noworodka.

W kwestii udzielania świadczeń zdrowotnych (podejmowanie czynności ratowniczych – w tym podawanie leków), należy podkreślić, iż jednostka systemu – dysponent zespołów ratownictwa medycznego, zawierając z Narodowym Funduszem Zdrowia umowę o udzielanie świadczeń zdrowotnych w rodzaju pomoc doraźna i transport sanitarny, **zobowiązany jest** do wykonywania czynności ratunkowych. Medyczne czynności ratunkowe są świadczeniami opieki zdrowotnej w rozumieniu przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, udzielane przez jednostkę systemu, w warunkach pozaszpitalnych, w celu ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. Ponadto ww. świadczeniodawca udzielający świadczeń w rodzaju pomoc doraźna i transport sanitarny zapewnia dobową gotowość do udzielania świadczeń, przez którą należy rozumieć najszybsze udzielenie świadczeń przez zespół ratownictwa medycznego.

Na podstawie ustawy z dnia 05.07.1996 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 57, poz. 602 ze zm.) art. 4 i art. 5 stanowi "... wykonywanie zawodu pielęgniarki, położnej polega na udzielaniu przez osobę posiadającą wymagane kwalifikacje, potwierdzone odpowiednimi dokumentami, świadczeń zdrowotnych, a w szczególności świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych oraz z zakresu promocji zdrowia..."

Udzielanie świadczeń, o których mowa w art. 4 i 5 pielęgniarka, położna wykonuje przede wszystkim poprzez „...realizację zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji...”

Tak więc podstawą do podania przez pielęgniarkę, położną leku, w tym również drogą dożylną, bądź wykonania wlewu kroplowego (w warunkach zarówno ambulatoryjnych jak i domowych), jest udokumentowane zlecenie lekarskie, które powinno zawierać oprócz nazwy leku, dawki, sposobu i czasookresu podawania, również zapis o tym, że zabieg należy wykonać w warunkach domowych, bez obecności lekarza.

Za zlecenie lekarskie (leki i drogę podawania) odpowiedzialność ponosi lekarz (art. 45 ustawy o zawodzie lekarza). Pielęgniarka ponosi odpowiedzialność jedynie za prawidłowe wykonanie zlecenia. Jednocześnie art. 22 ust. 4 i 5 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej umożliwia pielęgniarce i położnej skorzystania z prawa odmowy wykonania zlecenia lekarskiego.

Kolejną regulacją prawną w zakresie podawania leków jest Rozporządzenie Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 2 września 1997 roku w sprawie zakresu i rodzaju świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych wykonywanych przez pielęgniarkę samodzielnie bez zlecenia lekarskiego (Dz. U. Nr 116 z dn. 01.10.1997 r.), które mówi, że:

-§ 1 pkt 3) pielęgniarka uprawniona jest do wykonywania samodzielnie, bez zlecenia lekarskiego „świadczeń medycznych obejmujących:

lit m) wykonywanie **kaniulacji żył obwodowych,**

lit. n) **podawanie dożylnych leków oraz kroplowe przetaczanie dożylnych płynów w ramach postępowania w resuscytacji krążeniowo-oddechowej według obowiązujących standardów postępowania w stanach nagłych,** pod warunkiem odbycia kursu specjalistycznego.

6. Świadczenia lecznicze, zgodnie z odrębnymi przepisami, obejmują:

- 1) udzielanie pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia i w nagłych zachorowaniach, w tym prowadzenie resuscytacji krążeniowo-oddechowej;

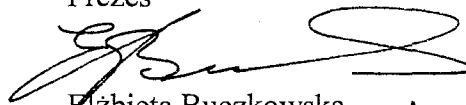
- 2) **podawanie leków różnymi drogami i technikami zleconymi przez lekarza oraz zgodnie z odrębnymi przepisami, w tym wykonywanie iniekcji dożylnych, podskórnych, śródskórnych oraz wykonywanie wlewów dożylnych;**
- 14) **doraźną modyfikację dawki leków przeciwbólowych, w uzgodnieniu z lekarzem i zgodnie z wykazem leków, do podawania których uprawniona jest pielęgniarka.**

Z ostatnich informacji przekazanych od Przewodniczącej Zespołu roboczego ds. Ratownictwa Medycznego, działającego przy Naczelnej Radzie Pielęgniarek i Położnych wynika, że na początku stycznia 2007 roku, Ministerstwo Zdrowia podejmie prace legislacyjne nad nowelizacją ww. rozporządzenia. Nowelizacja będzie miała na celu poszerzenie katalogu świadczeń zdrowotnych, do udzielania których uprawniona będzie pielęgniarka / położna, bez zlecenia lekarza. Katalog ten będzie uzupełniony o świadczenia pielęgniarki, która spełnia kryteria określone w art. 3 pkt 6) ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410). O postępach prac w tym zakresie będziemy informować okręgowe izby pielęgniarek i położnych, jak również informacje będą zamieszczane na stronie internetowej Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych pod adresem: www.izbapiel.org.pl

Jednakże do czasu przygotowania ww. propozycji aktualnie ma również zastosowanie Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 grudnia 2002 roku w sprawie wykazu produktów leczniczych, które mogą być doraźnie dostarczane w związku z udzielanym świadczeniem zdrowotnym, oraz wykazu produktów leczniczych wchodzących w skład zestawów przeciwwstrząsowych, ratujących życie z dnia 16 grudnia 2002 roku (Dz. U. Nr 236, poz. 2000).

Z wyrazami szacunku

Prezes



Elżbieta Buczkowska